

**‘Vóór mijn 22ste had
ik nog nooit
een boek gelezen’**

RICK

de Leeuw

John Buijsman (1953) is bij het grote publiek bekend door de reclames voor Gamma en ook als Dr. Doolittle in de jeugdserie *Loenatik* heeft hij generaties aan zich gebonden.

Een gesprek over mededogen, liefde en de noodzaak van het onvolmaakte.

& John Buijsman

TEKST: RICK DE LEEUW. BEELD: MARIJN SCHEERES

“Het gaat er als acteur om wat je aan je reet hebt hangen. Waar begint en eindigt je geloofwaardigheid. Ik speel graag het menselijk onvermogen. Dat kent vele verschijningsvormen, en alles wat in die hoek zit, kan ik aan. Van de treurigheid van één mens de treurigheid van alle mensen maken. Het mooiste is om de zaal daar vervolgens met mededogen naar te laten kijken. Dan is het gelukt. De ontroering tonen die schuilt in de lelijkheid, in het onvolmaakte. Neem bijvoorbeeld onze hond. Ze is zestien. Molenwiekend dement, stekeblind, incontinent, valt regelmatig van de trap, maar ik houd van dat beest. Zo sterk als een os. Daar is al eens een auto overheen gereden. Ze schudde niet eens met haar kop, liep gewoon door. Niet kapot te krijgen. Ik loop nu met een dweil achter dat mormel aan en vervloek haar zowat alle dagen, en toch: de krant kan je opzeggen, maar soms neem je iets in huis dat je niet zomaar weg kan doen. Dat is het mooie eraan. Met de aftakeling groeit het erbarmen.”

Blowen als een waanzinnige

“Veel jeugdherinneringen heb ik niet. Ik blowde als een waanzinnige in die tijd. Op mijn veertiende ben ik van school

gegaan en verheugde me al op een jarenlange vakantie toen mijn moeder me zei dat ze een baantje voor me geregeld had. Bij Schenker & co, internationale expeditie. Achter een type-machine. Begin jaren zeventig. Wietplant in het raam, niemand had iets in de gaten. Onschuldige jaren. Met een paar gasten van mijn leeftijd probeerden we zo pijnloos mogelijk de uren door te komen. Om de verveling op het bureau te verdrijven, maakten we elpeehoezen van niet-bestaande popgroepen. Hele dagen waren we daar zoet mee. The Willem and Truus-collectors heette een van die fictieve bands. Genoemd naar Van Hanegem en zijn toenmalige vrouw Truus. Van Hanegem had in die tijd een singletje opgenomen, een lied van Joe Cocker. Een van die jongens op het werk moest telkens huilen als hij dat hoorde. Snel geëmotioneerd, die Rotterdamse voetballiefhebbers.”

Massa's frisse jongens en meisjes

“Voor mij is het toevallig begonnen met een baantje als technicus bij een jeugdtheatergezelschap. Van lieverlee ben ik er zo'n beetje ingerold. Cultureel was ik een onbeschreven blad. Vóór mijn 22ste had ik nog nooit een boek gelezen. Ik ►

‘Onze hond is zestien.
Dement, stekeblind,
incontinent. Maar ik houd
van dat beest’

CV John Buijsman

1953 Wordt in Rotterdam geboren als zoon van Luut Buijsman, de gitarist van de Kilima Hawaiians

1967 Verlaat school zonder diploma en gaat op kantoor werken bij een expediteursbedrijf

1973 Trouwt met Janny

1981 Krijgt bij toeval een baantje bij jeugd-theatergroep Wiedus

1983 Richt met Louis Kockelmann en Keimpe de Jong de theatergroep De Zwarte Hand op

1985 Geboorte van hun zoon Beer

1995 Speelt een rol in *Flodder*

had geen flauw idee wat toneel was, geen idee wat ik met mijn leven moest. Ik wilde geloof ik helemaal niets, totaal ambitieeloos. Tegenwoordig zie ik op tv overal massa's frisse jongens en meisjes die in dubieuze talentenjachten hun liefste droom najagen: aan het toneel! Zingen! Een carrière! Succes! Ik had daar niet echt last van. Ga weg, joh, al die drukte.”

De kroketten in het restaurant

“De ideeën voor mijn voorstellingen dragen zich soms zelf aan. Er werd hier in de stad een poëziebundel gepresenteerd van Cor Vaandrager, een Rotterdams dichter die in 1992 overleden is. Ik kende eigenlijk alleen *De kroketten in het restaurant/zijn aan de kleine kant*, al wist ik toen waarschijnlijk niet eens dat het van hem was. Maar afijn, ik sla die bundel open en op een geheel witte pagina lees ik een gedicht van maar twee woorden.

Pijn verdwijnt

Dat is nog altijd één van de meest indringende gedichten die ik ken. Daarmee kijk je recht in de aderen van de dichter. Ik ben daarna alles van hem gaan lezen. En hij kan het evenzogoed gewoon van een doosje Chefarine 4 geplukt hebben, dat doet er helemaal niet toe. De wanhoop en de vertwijfeling die van die twee woorden druipen, daar gaat het mij om. Ik ben meteen een stuk gaan maken over die man. Meer dan twee woorden heb je soms niet nodig.”

De politiek in Rotterdam is verziekt

“Als ik 's nachts van een voorstelling thuiskom, neem ik een glas wodka en een blowtje en begin ik te schrijven. Dat is mijn ritme. Werk geeft energie. Ik ben nu met Jules Deelder bezig aan een monoloog over Roland Kirk, een blinde, zwarte jazzmuzikant. Schitterende kerel. Dat hij blind was, is voor het stuk geen probleem, een blinde heb ik wel vaker gespeeld. Dat ik niet zwart ben, is lastiger. Ik kan me natuurlijk gaan schminken, maar misschien is het voor de voorstelling wel veel mooier om een blinde, blanke jazzmuzikant te spelen die denkt dat hij zwart is. Ik houd van die verwarring. En bovendien wil ik een stuk maken dat een statement maakt. Deze tijd heeft daar behoefte aan. De politiek hier in Rotterdam is verziekt en vergiftigd door dat Leefbaar-gedoe van de laatste jaren. Ik wil daar een voorstelling tegenover zetten waarin kleur er niet toe doet. Openen met een song van Kirk, *Volunteered slavery* en eindigen met *Come together* van de Beatles, ik noem maar wat. De mensen zingend op de banken, eindelijk eens positief en verbroederend. Voor één keer zou dat zo gek nog niet zijn.”

Naar die leuke vent van de Gamma

“Tien jaar geleden kwamen er nog wel mensen in de zaal die dachten: ‘Vanavond naar die leuke vent van de Gamma, dat wordt lachen!’ Dat effect is inmiddels wel zo'n beetje uitgewerkt. Hoewel, twee jaar geleden speelde ik ergens in de provincie. Er zat driehonderd man in de

RICK de Leeuw

& John Buijsman

zaal. Uitverkocht. Ik kom op en begin aan mijn eerste monoloog, en binnen tien minuten ben ik al honderd man kwijt. Bij de tweede monoloog zat de zaal nog hooguit halfvol. Het was een schitterende tekst van Maria Goos. Over een man die al vijftien jaar niet meer geneukt heeft, maar nog altijd zielsveel van zijn vrouw houdt. 'Eerst verdwijnt de glans, daarna de souplesse en dan begint het indrogen. Dat malse weiland waar ik in liggen mocht, verdort en dan vraag je je toch af waar het fout is gegaan.' Pats, weer vijftig man weg. Zonde. Want die tekst eindigt zo aangrijpend mooi: 'Juni '86. We zitten samen op de bank en ineens gaat ze voor me staan, in de volle lengte. Ze laat haar ochtendjas op de grond glijden en ze zegt: Ik wil met je naar bed. Dat heb ik toen niet gedaan. Kijk, als ik toen geweten had dat we met 2-0 van de Duitsers zouden verliezen, had ik het natuurlijk wel gedaan. Dus ik zeg: Straks, na de wedstrijd. Zij zegt: Nu. Ik zeg: Oké. Hier, op de bank. Zegt zij: Nee, boven, in de slaapkamer. Ik zeg: Straks, na de wedstrijd. Zegt ze: Als het nu niet gebeurt, dan gebeurt het nooit meer. En zo is het gegaan. Dat was haar wraak. Op mij, op het leven, op wat voorbij is en nooit voorbij had mogen gaan. Vijftig is te jong om dood te gaan.' Aan het slot van de voorstelling was er nog maar een kwart van de oorspronkelijke driehonderd over. Dat hakt er toch behoorlijk in. Ik bedoel, ik jaag ze natuurlijk niet opzettelijk weg. Meteen na afloop kwam de programmeur op hoge poten verhaal halen. 'Hoe is het in ►

1996 Speelt zijn eerste solovoortelling, *Dodo*, onder regie van Martin van Waardenberg

1997 Eerste seizoen van de succesvolle VPRO jeugdserie *Loenatik*

1998 Eerste Gamma reclame

1999 Speelt *Angel eyes*, een solovoortelling over Chet Baker, geschreven door Jules Deelder. Hij ontvangt hiervoor de Albert van Dalumprijs

2000 Schrijft en speelt *Hengst*, over de Britse bokskampioen Henry Cooper

2001 Levert als het personage Cor Vliegthart wekelijks een bijdrage aan het populaire tv-programma *Raymann is laat*

DE BESTELLING

Dit bestelden Rick en John bij traiteur
Peperwortel, Amsterdam

- ZALMBOMBE GEVULD MET
MIERIKSWORTELRICOTTA
- TOMAAT GEVULD MET QUINOASALADE
- SALTIMBOCCA VAN KIP MET
OLIJVENDRESSING
- GEROOSTERDE PAPRIKA MET PESTO,
RUCOLA EN PARMEZAANSE KAAS
- GEROOSTERDE COURGETTE,
AUBERGINE EN TOMAAT
- ROTOLO DI SPINACI
- PAPRIKABOTER, BASILICUMBOTER
EN BROODJES
- FLAN DE MAÏS
- RODE WIJN

TOTAAL: € 75

2003 Speelt de muziek-
voorstelling *Le freak*,
rond de Amerikaanse
diva Josephine Baker

2005 Speelt een hoofd-
rol in *Loenatik the movie*

2006 Presenteert met
Loes Luca een live-talk-
show op Radio 747AM

2007 Speelt een rol in
Kruistocht in spijkerbroek

2008 Maakt zijn
regiedebuut met *Het
misverstandt* voor het
ROtheater

2010 Is momenteel met
het Zuidelijk Toneel te
zien in de voorstelling
Stand-up

godснаam mogelijk dat dit stuk van die goede recensies krijgt?" En hoe hij dit ooit goed zou kunnen maken met het publiek. Gemakshalve vergat hij wel even dat de 75 mensen die wel waren gebleven een onvergetelijke avond hadden meegemaakt. Zo'n hartverscheurende tekst. Als daar mensen bij weglopen, kan ik ze wel iets aandoen. Ik weet ook wel dat het een beetje grof begint, maar dat is echt nodig. Het publiek moet mij daarin vertrouwen. We moeten door de duisternis heen om tot het licht te komen. Voor de schoonheid moet je bereid zijn een prijs te betalen. Zo'n stuk gaat in de grond juist over liefde, over spijt en nederigheid. Over het onvermogen lief te hebben wie je het meest lief hebt. De mensen die bleven, begrepen die ontroering maar al te goed. Maar dat is aan dovemansoren, tegen zo'n programmeur die alleen maar bang voor zijn baantje is."

Geen droog brood

"Mijn vader was gitarist en kon in Nederland met muziek maken vaak geen droog brood verdienen. Met een schimmig latin kwartet gingen ze dan in een gammel busje, bas op het dak, op tournee naar Finland. Hier in de straat moesten we die kar al aanduwen. Ik was toen 7, dus reken maar uit. Die romantiek is prachtig, achteraf, maar daar gaat een geweldige armoe achter schuil. Die dagelijkse strijd, om dat waar je zielsveel van houdt. Gepassioneerd. Maar leg dat zo'n programmeur eens uit."

Doe het maar jongen, je kan het

"De goot is nooit ver weg. Voor niemand. Ik bedoel, we kunnen allemaal in de knoop raken. Als mijn vrouw Janny er niet was geweest, lag ik nu misschien zelf wel in de goot. Iedereen heeft iemand nodig die tijdig de problemen ziet en de tijd voor je neemt, al is het maar voor een kop koffie.

Acteren helpt me ook. Loskomen. Er zijn avonden dat het als vanzelf gaat. Vlak voor ik opga, concentreer ik me op mijn ouders en op Ravel Randolfi. Ravel was de meest sociale mens die ik ooit gekend heb, een technicus die al vanaf het begin bij de Zwarte Hand betrokken was. Hij is veel te jong gestorven, op z'n 34ste. Op de verjaardag van zijn dochtertje. Ravel zet ik op mijn ene schouder, mijn moeder op de andere. Mijn moeder zegt dan zachtjes: 'Doe het maar, jongen, je kan het.' En Ravel brult daarna schaterlachend in mijn andere oor dat ik er geen ene kloot van terecht ga brengen. Dan pas kan ik gerust de bühne op.

Of acteren me verzoent met het bestaan, met de sterfelijkheid of wat dan ook, weet ik niet. Als ik aan een nieuw stuk begin, denk ik 's ochtends bij de koffie niet: hoe zal ik vandaag eens het leven gaan verzoenen met de dood in het licht van de existentiële eenzaamheid. Ik ontleen een deel van mijn geluk aan het schrijven en spelen van voorstellingen. Meer niet. Het gaat mij, denk ik, niet om de vragen die het leven stelt. Spelen is voor mij een deel van het antwoord." ■

**‘Iedereen heeft iemand nodig
die tijd voor je neemt. Al is het
maar voor een kop koffie’**